

NORGES BANK

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Dato: 14.12.2016
Deres ref.:
Vår ref.: 16-1409

Råd om motsyklisk kapitalbuffer 4. kvartal 2016

Norges Bank skal utarbeide beslutningsgrunnlag og gi Finansdepartementet råd om nivået på den motsykliske kapitalbufferen til bankene fire ganger i året. Kravet til den motsykliske kapitalbufferen er fastsatt til 1,5 prosent, gjeldende fra 30. juni i år. Beslutningsgrunnlaget for Norges Banks råd om motsyklisk kapitalbuffer i fjerde kvartal 2016 legges fram i Pengepolitisk rapport 4/16.

Regulering av bankene og makrotilsynstiltak er førstelinjeforsvaret mot ustabilitet i det finansielle systemet. Norges Banks vurdering av den motsykliske kapitalbufferen tar utgangspunkt i at bankene bør bygge opp og holde en buffer når finansielle ubalanser bygger seg opp eller har bygd seg opp. Kravet til motsyklisk kapitalbuffer skal vurderes i lys av øvrige krav til bankene. Ved tilbakeslag i økonomien og store tap i bankene kan bufferkravet settes ned for å motvirke at en strammere utlånspraksis forsterker nedgangen. Bufferkravet bør ikke uten videre trappes ned selv om det skulle være tegn til at finansielle ubalanser avtar. Et råd om å redusere bufferkravet vil blant annet baseres på informasjon om markedsure, vesentlig innstramming i tilbudet av kreditt og utsikter til store tap i bankene. Den motsykliske kapitalbufferen er ikke et virkemiddel for å finstyre økonomien.

Norske banker har bygget kapital de siste årene for å møte økte krav til ren kjernekapitaldekning, herunder kravet til den motsykliske kapitalbufferen. Kapitaldekningen steg videre i tredje kvartal i år. De største bankene ligger godt an til å nå sine kapitalmål, som ligger over de fastsatte kapitalkravene. Bankenes utlånstap har økt det siste året, særlig på oljerelaterte eksponeringer. Tapene vil trolig øke noe de neste kvartalene, men ventes likevel å holde seg på forholdsvis lave nivåer.

Norges Banks vurdering av finansielle ubalanser tar utgangspunkt i forholdet mellom samlet kreditt og verdiskaping i fastlandsøkonomien og hvordan dette avviker fra en langsiktig trend. Samlet kreditt har lenge steget mer enn verdiskapingen. I det siste har kredittveksten avtatt noe og kreditten vokser nå mindre enn verdiskapingen. Det europeiske systemrisikorådet (ESRB) anbefaler at det beregnes tekniske referanseverdier for den motsykliske kapitalbufferen. Referanseverdiene reflekterer nivået på kreditt i forhold til verdiskaping målt som avvik fra beregnede langsiktige trender. Referanseverdien var ¼ prosent i tredje kvartal når trenden er beregnet ved Norges Banks metode, og 0 prosent når trenden er beregnet med Baselkomiteens metode. ESRB presiserer at det ikke skal være en mekanisk sammenheng mellom referanseverdien og nivået på bufferkravet, men at kravet skal baseres på et bredere beslutningsgrunnlag.

For å vurdere finansielle ubalanser er det nødvendig å analysere ulike deler av kreditten. Lavere vekst i samlet kreditt skyldes i hovedsak nedgang i foretakenes utenlandsgjeld, som blant annet kan tilskrives styrkingen av kronen. Foretakenes gjeldsvekst fra innenlandske kilder har vært moderat det

siste året. Det er ikke tegn til at kredittverdige foretak har problemer med tilgang på kreditt.

Veksten i husholdningenes gjeld har vært den viktigste årsaken til at samlet kreditt over tid har økt mer enn verdiskapingen. I det siste har husholdningenes kredittvekst tiltatt og gjeld som andel av inntekt har fortsatt å øke. Husholdninger med svært høy gjeld er særlig sårbare overfor økte renter og inntektsbortfall. Det siste året har andelen nye lån med gjeld som overstiger fem ganger brutto inntekt, økt betydelig.

I tillegg til utviklingen i kreditten fester Norges Bank seg ved utviklingen i eiendomspriser og ved hvor stor del av sin finansiering bankene henter i finansmarkedene. Bankenes markedsfinansieringsandel har vært nokså stabil over lengre tid, og norske banker har god tilgang til markedsfinansiering.

Boligprisene har økt vesentlig mer enn husholdningenes disponible inntekter det siste året. De siste månedene har boligprisene steget kraftig i store deler av landet. Nær halvparten av Norges befolkning bor i fylker hvor boligprisene har steget med 10 prosent eller mer det siste året. I områder med nær tilknytning til oljevirksomheten er boligprisveksten fortsatt svak. Prisene på næringsseiendommer sentralt i Oslo har steget kraftig i flere år.

Det er svak vekst i norsk økonomi, men boligprisene stiger kraftig. Den høye boligprisveksten bidrar til høye gjeldsoptak i husholdningene. Det gjør mange husholdninger mer sårbare og øker faren for en brå nedgang i etterspørselen og utlånstap i bankene fram i tid. Høy boligprisvekst og fortsatt oppgang i husholdningenes gjeldsbelastning er tegn på at finansielle ubalanser bygger seg videre opp. Det taler for et høyere krav til motsyklisk kapitalbuffer. Utlånstapene i bankene har økt noe den siste tiden, men bankenes fortjenestemarginer holder seg godt oppe. Bankene ligger godt an til å kunne oppfylle et høyere krav til kapitaldekning, som vil gjøre bankene bedre i stand til å håndtere økte tap lenger fram.

Norges Banks hovedstyre har etter en samlet vurdering besluttet å gi Finansdepartementet råd om å øke bufferkravet fra 1,5 til 2 prosent med virkning fra 31. desember 2017.

Norges Bank skal gi råd til Finansdepartementet om krav til motsyklisk kapitalbuffer for norske bankers engasjementer i land utenfor EU. For engasjementer i EU-land skal bufferkravet i det enkelte landet anerkjennes. I utgangspunktet skal også krav til motsyklisk kapitalbuffer i land utenfor EU anerkjennes. For engasjementer i land som ikke har fastsatt eget krav, gjelder det norske bufferkravet. Finansdepartementet kan fastsette andre krav for engasjementer i land utenfor EU. Norges Bank vil i utgangspunktet følge ESRBs anbefalinger om bufferkrav for land utenfor EU når disse foreligger, og har foreløpig ikke grunnlag for å anbefale andre krav.

I arbeidet med rådet om motsyklisk kapitalbuffer har Norges Bank og Finanstilsynet utvekslet informasjon og vurderinger.

Med vennlig hilsen

Øystein Olsen

Kopi: Finanstilsynet

Torbjørn Hægeland